

ИЗГРАДЊА МАЛЕ АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ АДАПТАЦИЈОМ ВОДОТОРЊА НА УГЛУ РАДНИЧКЕ И СРЕМСКЕ УЛИЦЕ У НОВОМ САДУ У ПЕРИОДУ 1975-1978. ГОДИНЕ

ЈАРОСЛАВ ФРАНЦИСТИ

Astrophoto Observatory, Вељка Влаховића 80, 21412 Гложан, Србија
E-mail: jfranci08@gmail.com, www.astrophotojf.com

Резиме: У раду је дат опис иницијативе изградње прве Астрономске опсерваторије у Новом Саду (САП Војводини) адаптацијом водоторња старе фабрике каблова, на углу Сремске и Радничке улице у Новом Саду у периоду 1975 - 1978. године. Приказан је и опис торња пре адаптације и изглед објекта после адаптације за потребе Астрономске опсерваторије. Иако се адаптацијом овога торња уз врло скромна материјална средства лако могла изградити Универзитетска опсерваторија, услед изостанка подршке урбаниста, надлежних институција и појединаца на Универзитету пројекат није реализован. На крају су дате активности и разлози који су онемогућили реализацију овог пројекта.

Кључне речи: Адаптација водоторња, Астрономска опсерваторија, Универзитетска опсерваторија, Народна опсерваторија, Астрономско друштво, АДНОС, УРБИС, Спортско-пословни центар «Војводина», СПЕНС

1. УВОД

Интерес младих за астрономију седамдесетих година XX века у великој мери је порастао захваљујући значајним и врло атрактивним достигнућима астронаутике у то доба.

Скоро свакодневно, ударни наслови у дневним вестима били су пионирски успеси о новим истраживањима Месеца и планета сунчевог система. На пример, **15. децембра 1970.** године «**Венера 7**» која се спустила на Венеру, била је прва свемирска летилица направљена људском руком која се спустила на неку другу планету.

«**Маринер 9**», **14. новембра 1971.** године ушао је у орбиту Марса и био је прва свемирска летилица у орбити неке друге планете. Непуних месец дана касније, око Марса су кружиле и совјетске летилице «**Марс 3**» и «**Марс**

4». Током своје мисије, која је завршена у октобру 1972. године, «**Маринер 9**» је снимио и послао на Земљу 7329 фотографија Марса.

«**Пионир 10**» **15. јула 1972.** године, била је прва свемирска летилица која је стигла до астероидног појаса, између орбите Марса и Јупитера. Наредне године, **3. децембра 1973.** прошла је поред Јупитера и снимила прве фотографије ове планете у «гро плану». Исте године, 15. априла, «**Пионир 11**» пролази кроз спољашњи део Сатурнових прстенова и шаље на Земљу невероватне фотографије Сатурна.

Веома атрактивна и значајна су била достигнућа у оквиру Америчких мисија »**АПОЛО**». Месечев брод «**Аполо 15**», који је слетео на Месец **30. јула 1971.** године, донео је на Земљин сателит прво возило којим су се астронаути возили по површини Месеца.

«**Саљут 1**», била је прва свемирска станица у орбити Земље - налазила се у Свемиру од **19. априла до 11. октобра 1971.** године. На америчкој орбиталној станици «**Скајлаб**», **1973-74.** године, боравиле су 3 посаде са 9 астронаута, итд. итд.І

Слика 1: Чланови АДНОС-а 1975-1976. године испред Института за физику.

У таквој атмосфери, **5. марта 1974.** године, основано је Астрономско друштво (видети «**Астрономија међу Србима I**», Београд 1997, **Астрономско друштво «Нови Сад» -АДНОС**, стр. 91-94, <http://hdl.handle.net/123456789/953>). Предавања које је организовао АДНОС била су веома популарна и на њима је увек било присутно неколико стотина слушалаца. Тако, на пример, поводом појаве сјајне комете «**Кохоутек**» у

јануару 1974. године, на дан заказаног предавања и посматрања комете, било је веома хладно време са суснежицом и јаким ветром. **Професор Ж. Ћулум** је проценио да ће доћи мало посетилаца, можда 5-6 студента, гласно размишљајући рекао је: **«да се ми не би брукали са малом посетом у амфитеатру, најбоље ће бити да предавање организујемо у некој од мањих учионица!»**. Међутим, 15 минута пре почетка предавања, учионица са 20 места је била пуна, па су посетиоци упућивани у већу салу са 50 места, али је и она убрзо била пуна, тако да је на крају, предавање ипак реализовано у великом амфитеатру за 300 слушалаца .

2. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗГРАДЊУ УНИВЕРЗИТЕТСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

Чланови АДНОС-а били су углавном ђаци и студенти који су били заинтересовани првенствено за посматрања телескопом атрактивних астрономских појава и занимљивих небеских тела, па су у том циљу организована бројна посматрања. Ова посматрања реализована су у вечерњим сатима (уторком у 19 ч. **»Астрономско вече«**), иза зграде факултета, на оближњем Ђачком игралишту. Али услови за астрономска посматрања нису били најповољнији због осветљења околних зграда, високих јабланова око игралишта, и слично, па се већ тада, на самом почетку рада Астрономског друштва наметнуло питање избора одговарајућег места за астрономска посматрања, односно потреба да се негде у близини одабере погодно место за одговарајућу астрономску опсерваторију. Професор Ћулум и студенти који су пре десетак година били чланови Подружнице Астрономског друштва «Р. Бошковић» при Вишој Педагошкој школи, сећали су се, да су студенти ВПШ астрономска посматрања телескопом обављали са Петроварадинске тврђаве - код Метеороолошке станице (видети: **«ПОДРУЖНИЦЕ АСТРОНОМСКОГ ДРУШТВА «РУЂЕР БОШКОВИЋ» НА ТЕРИТОРИЈИ ВОЈВОДИНЕ И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ У РАДУ АСТРОНОМСКОГ ДРУШТВА 1954 - 1974»**, Развој астрономије код Срба III., Београд 25-28 април 2004, стр. 321-340).

Међутим, тврђава је релативно далеко од Кампуса универзитета, налази се с друге стране Дунава и требало је зими по снегу и леду прелазити преко моста, итд. Зато је већина чланова предлагала да би било најбоље да Опсерваторија буде у оквиру Кампуса универзитета, или у његовој ближој околини. Сматрало се да је најједноставније изградити Опсерваторију као Универзитетску астрономску опсерваторију, по угледу на сличне опсерваторије на универзитетима широм света, јер је у то време (1974-76) била изграђена само половина објеката, а велики број зграда за факултете (Природно-математички, Биологија, Географија, Факултет техничких наука, Правни факултет, зграда ректората итд.), требала је тек да се гради у наредних 10-15. година.

Слика 2: Проф. Ћулум са студентима Више педагошке школе 1958-1960.

Током целе 1974. године, чланови АДНОС-а су интезивно радили на иницијативи да се у оквиру Кампуса универзитета у Новом Саду у урбанистичким плановима у оквиру изградње нове зграде Природно-математичког факултета, предвиди и мала Универзитетска опсерваторија. Ова иницијатива АДНОС-а није добила подршку ни од стране Универзитета (професора на ПМФ), а ни од урбаниста. Образложење је било: **«Ваша иницијатива је заkasнила, јер је Генерални урбанистички план направљен и усвојен, а он се не може мењати ни допуњавати!? За Универзитетски кампус у Новом Саду, на Лиману И I, тако су прецизно направљени планови да није могуће засадити ни једно дрво на неко друго место, а камоли да се гради Универзитетска астрономска опсерваторија!»**

У циљу стицања искуства и упознавања са радом сличних астрономских друштава у Југославији, чланови АДНОС-а су обишли већа астрономска друштва у Београду, Загребу, Сарајеву и слично. Нарочито је била корисна посета Академском астрономском друштву у Сарајеву 9 - 11. маја 1975.године и упознавање са њиховим искуствима у вези са изградњом Народне опсерваторије на згради Дома омладине у Сарајеву. Ово искуство, као и нека друга искуства (АД «Р. Бошковић» Београд-Калемегдан), указивали су на могућност изградње Опсерваторије адаптацијом неког постојећег објекта, а који је погодан за делатност астрономске опсерваторије.

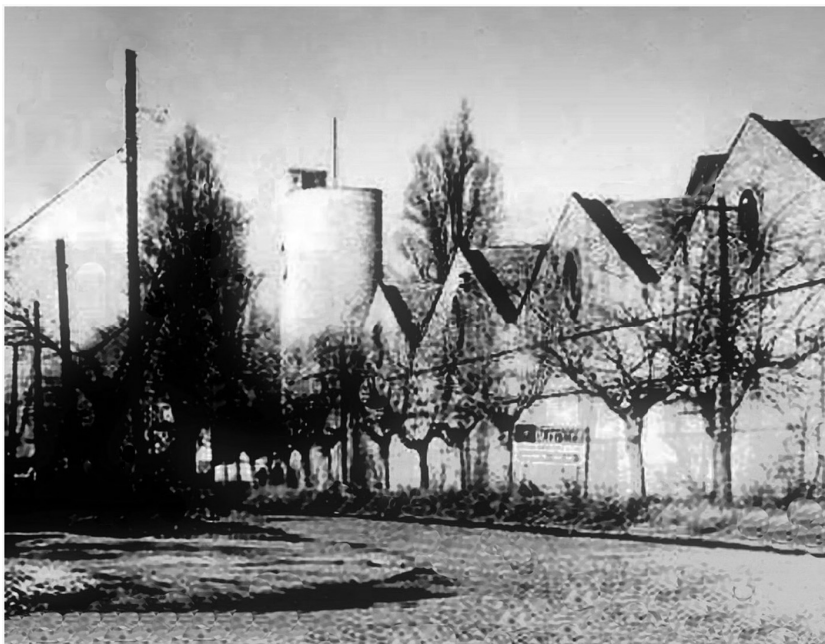
3. ИНИЦИЈАТИВА ЗА АДАПТАЦИЈУ ВОДОТОРЊА НА УГЛУ СРЕМСКЕ И РАДНИЧКЕ УЛИЦЕ

Средином 1975. године, на само неколико стотина метара од Кампуса универзитета, у оквиру старе индустријске зоне, на углу Радничке и Сремске улице, пронађен је идеалан грађевински објекат - водоторањ, за потребе опсерваторије. Торањ и део фабричке хале, били су исељени пре неколико година, пресељењем Фабрике каблова «Новкабел» на нову локацију, у индустријску зону на крају града.

Слика 3: Круг означава положај водоторња Старе фабрике каблова на углу Сремске и Радничке улице.

ЛОКАЦИЈА - Објекат се налазио на веома погодном месту, у мирном делу града, практично на средини пута између центра града и универзитетског кампуса, окружен старим липама, стотинак метара далеко од фудбалског стадиона и високих стамбених зграда.

Слика 4: Поглед на Торањ са делом фабричке хале из Сремске улице.

Слика 5: Изглед Торња из Радничке и Сремске улице у јесен 1975. године.

4. ОПИС ОБЈЕКТА ПРЕ АДАПТАЦИЈЕ

У саставу објекта били су:

1. Водоторањ висине 17 м, површине око 13 м²;
2. Фабричка хала, површине око 180 м²;
3. Канцеларија, површине око 14 м²;
4. Остава, површине око 4 м²;
5. Мокри чвор (ВЦ + купатило) површине око 10м².

Укупна површина објекта је била око 220 м². У саставу објекта налазило се двориште испред торња и хале у Радничкој улици, величине 4 x 20 м. Објекат је припадао граду Новом Саду, односно СИЗ-у за урбанизам, грађевинско земљиште и становање Новог Сада.

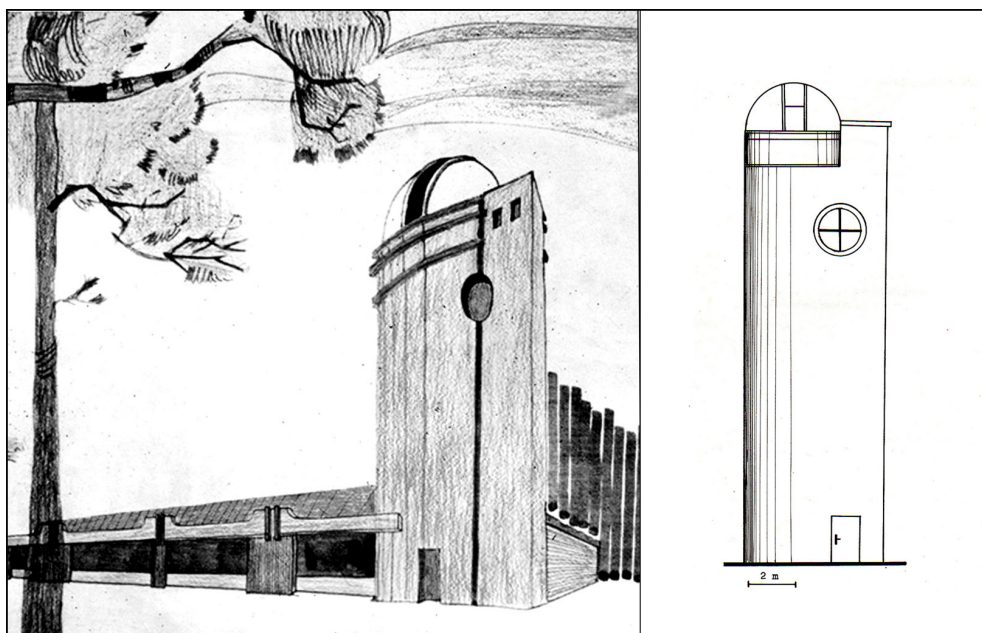
Слика 6: Свечаност поводом почетка радова 25. децембра 1976. године.

У најкраћем могућем року, прикупљена је потребна документација и објекат је **27. октобра 1975.** узет под закуп, за потребе будуће Астрономске опсерваторије. Неколико месеци касније, већ **7. децембра 1975,** направљен је **ЕЛАБОРАТ О ИЗГРАДЊИ АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ У НОВОМ САДУ.**

У мају 1976. године, средствима СИЗ-а за научни рад Војводине, од фирме «Tasco» (САД, Флорида, Мајами), купљени су телескопи: «**20Т Обсерватори**» 108 / 1600 мм, «**10К Планетари**» 80 / 1200 мм и «**14Т Соларис**» 60 / 900 мм. У исто време, комплетно је опремљена фотолабораторија за самостално развијање филмова (негатива) и израду фотографија, а такође, купљена су потребна наставна средства за савремена предавања; графоскоп, диапројектор, кинопројектор, итд.

Јавна презентација пројекта изградње Астрономске опсерваторије, свечани почетак радова, одржана је **25 децембра 1976.** године поводом обележавања **30. године Народне технике Војводине и 120. година од рођења Николе Тесле.**

Почетком 1977. године, у сарадњи са Покрајинском конференцијом Народне технике, ангажован је **Пројектни биро «Бачкапројект»** из Темерина за израду архитектонско-грађевинског пројекта и остале документације потребне за реализацију изградње Астрономске опсерваторије.

Слика 7: Изглед Водоторња по пројекту адаптације - са куполом.

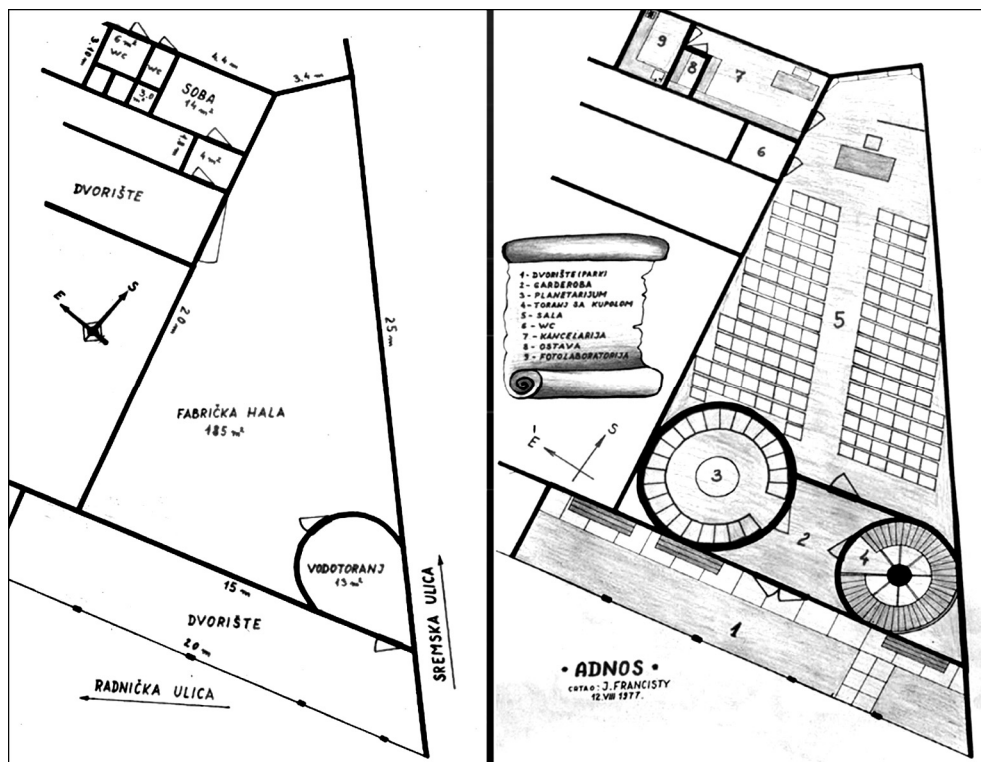
По понуди бр. 03-1119 дана **6. априла 1977.** године од грађевинске фирме «**Инград**» из Новог Сада, укупни трошкови адаптације и опремања, износили би **1.380.000,00 динара**. Колико је ово била «велика сума», може се закључити на основу податка да је за прославу 30. година рада Народне технике у децембру 1976. године, потрошено **1,010.000,00 динара**. А сличних прослава је било на десетак сваке године.

Урбанистичко технички услови за изградњу Опсерваторије добијени су **24. децембра 1977.** године, од Завода за урбанизам, изградњу и становање Нови Сад, са периодом реализације до 1980. године.

5. ОПИС ОБЈЕКТА ПО ПРОЈЕКТУ

У унутрашњости Торња требало је да буде изграђено спирално степениште. На врху торња планирана је изградња кружног зида пречника 4 м са астрономском куполом, па је укупна висина торња требала бити 20 м. Фабричка хала која се наслањала на Торањ, требала се поделити на два дела; **1. Планетаријум** (купола 10 м) и **2. Кино салу** са 180 седишта. Поред кино сале, налазили би се: **3. канцеларија** за управу, **4. остава** за архиву и инструменте и **5. WC**. На крову изнад кино сале, налазили би се велика посматрачка тераса величине 10 x10 м, на којој би био и велики сунчани сат и по потреби монтирани мањи телескопи.

Астрономско друштво, у сарадњи са тада водећим друштвено-политичким организацијама у Војводини, односно са Покрајинском конференцијом Социјалистичког савеза радног народа Војводине и Покрајинском конференцијом Народне технике Војводине, припремили су **10. фебруара 1978.** године **Самоуправни споразум о удруживању средстава за изградњу, опремање и редовну делатност** Астрономске опсерваторије у Новом Саду. Потписници споразума требало је да буду: Извршно веће Скупштине Војводине, СИЗ за опште образовање Војводине, СИЗ за усмерено образовање Војводине, СИЗ за културу Војводине, СИЗ (Самоуправна интересна заједница) за научни рад Војводине, Извршно веће СО Нови Сад, СИЗ културе Новог Сада, СИЗ за опште образовање Новог Сада, СИЗ за урбанизам, грађевинско земљиште и становање Нови Сад, Институт за физику ПМФ Нови Сад, Друштво математичара, физичара и астронома Војводине, Покрајинска конференција Народне технике Војводине, Општинска конференција Народне технике Нови Сад и Астрономско друштво «Нови Сад»-АДНОС. Али овај споразум НИКАДА НИЈЕ ПОТПИСАН, јер је непуни месец дана касније, новим законским прописима укинута рад свих СИЗ-ова.

Слика 8: Цртеж основе Торња са фабричком халом пре и после адаптације.

Два месеца касније **10. априла 1978.** године Град Нови Сад у сарадњи са организацијама за спорт и физичку културу, блокирали су све послове у вези са изградњом Опсерваторије, прихватањем кандидатуре за организацију 36. Светског првенста у Стоном тенису, односно, почетком изградње Градског спортског центра, тачно на локацији Торња и старе фабрике каблова.

Рушење и расчишћавање терена за изградњу **Градског спортског центра** завршено је до краја 1978. године. Изградња је почела у мају 1979. године, а свечано отварање тзв. **СПЕНС-а** било је **14. априла 1981.** године. Од некадашњег Торња и хале старе фабрике каблова на месту где је требала да буде **ПРВА ВОЈВОЂАНСКА АСТРОНОМСКА ОПСЕРВАТОРИЈА** није остао ни «камен на камену». Изградњом Спортске хале на локацији где је био Торањ, сада се налази велико степениште и тзв. **Источни улаз у СПЕНС - Спортски центар «Војводина».**

Слика 9: Изглед источног улаза на СПЕНС са степеништем и означеним местом локације где се налазио водоторањ.

Цео тзв. **Спортско-пословни центар «Војводина»** чине дворана СПЕНС-а (поред спортских сала има и 215 локала), отворени спортски терени и базени, Градски фудбалски стадион «Карађорђе» и гаража са великим паркингом. Колико је овај пројекат био мегаломански говори податак да је укупна површина локације скоро **200.000 м²**, тј. 1000 пута већа него што је била површина предвиђена за Астрономску опсерваторију (**200 м²**). Спортска дворана која је изграђена на локацији некадашње фабрике каблова и Торња на углу Сремске и Радничке улице заузима простор од преко **85.000 м²**, што је скоро три пута више и од Градског стадиона «Карађорђе» (**32.000 м²**).

Од највиших функционера у Новом Саду, чланови АДНОС-а су добили чврста обећања, да ће надлежне институције веома брзо пронаћи други адекватан објекат за потребе Астрономске опсерваторије, а који ће бити бољи и функционалнији него што би то био Торањ на углу Сремске и Радничке улице .

6. ЕПИЛОГ

После временске дистанце од скоро пола века, и даље стоји питање «Да ли је била могућа реализација овог пројекта? Да ли је Торањ могао бити сачуван? Подаци о изградњи СПЕНС-а који су нам постали доступни тек десетак година касније, недвосмислено говоре да Торањ - изградња

Астрономске опсерваторије на углу Сремске и Радничке, није имао шансе за реализацију од самог почетка. Ако је истинита пословица, да је за успех потребно »бити на правом месту, у право време«, бројна догађања 1975-1978. године у вези са адаптацијом Торња, показала су да се «Торањ налазио на погрешном месту, а адаптација изградње Опсерваторије покренута је у погрешно време ».

Да је иницијатива за изградњу Опсерваторије покренута само неколико година пре, на пример, 1970-73. године, аутор овог рада верује да би тада овај пројекат био успешно реализован.

Подсетимо се да је 1974. године, ступио на снагу нови Устав СФРЈ по коме је Војводина добила широку аутономију. То је значило, да је у наредним годинама, баш у време наше иницијативе за изградњу Опсерваторије, била у току велика друштвена трансформација, оснивање нових покрајинских институција, организација, закона, прописа и друго у вези са новом организацијом државне управе. Крајем седамдесетих, дошло је до тада највеће генерацијске смене највиших државних руководиоца. Дотадашње високе функционере који су били кадрови настали још у току борбе против фашизма, и социјалистичке револуције у току II светског рада, сменила је нова генерација функционера која је стасала у првим годинама социјалистичке изградње почетком педесетих година. Међутим, највећу сметњу успешној реализацији вишегодишњих пројеката као што је изградња Астрономске опсерваторије, било је УВОЂЕЊЕ ЈЕДНОГОДИШЊЕГ МАНДАТА, када се највиши државни, покрајински, општински и други функционери, бирају на мандат од једне године.

Изградња Градског спортског центра планирана је још Генералним урбанистичким планом Новог Сада из 1950. године, а потврђена допунама тога плана 1963, 1974. и 1985.

Изградња Астрономске опсерваторије није била ни у једном урбанистичком плану Новог Сада, а ни у плановима изградње кампуса Универзитета у Новом Саду, на Лиману I. Напори Астрономског друштва у периоду 1974-1980. године да се изградња Опсерваторије Институционо реши, пре свега стављањем у урбанистички план развоја Универзитета били су безуспешни. Са једне стране, против овога је стајала најважнија институција у граду «УРБИС» Завод за урбанизам, изградњу и становање Нови Сад, а са друге Природно-математички факултет - пре свега Институт за физику. Најутицајнији професори у овој образовној институцији због љубоморе, сујете и ко зна све чега, годинама су онемогућавали све иницијативе које је покретао професор Живојин Ђулум (међу студентима најпопуларнији професор - предавач), тако да су по инерцији листом сви они били против АДНОС-а и изградње Опсерваторије (детаљније о проф. Ђулуму може се видети у: «Професор Живојин Ђулум (1911-1991) педагог и популаризатор астрономије», Развој астрономије код Срба III, Београд 25-28. април 2004, стр. 301-316).

Као последица овог деловања била је и промена седишта АДНОС-а у периоду 1974 - 1988. године. Када је 1974. године основано Астрономско друштво, прво седиште је било у канцеларији директора Института за физику (на другом спрату), чији је директор тада био **професор Ђулум**. После само неколико месеци, ширењем разних измишљотина о члановима АДНОС-а, професор Ђулум је био принуђен да АДНОС пресели у малу собицу, иза амфитеатра I, у приземљу факултета. У овој малој просторији 2x3 м, где су некада спремачице држале свој прибор, средства за чишћење и слично, у два плакара смештена је архива-књиговодство, фотолaborаторија и астрономски инструменти.

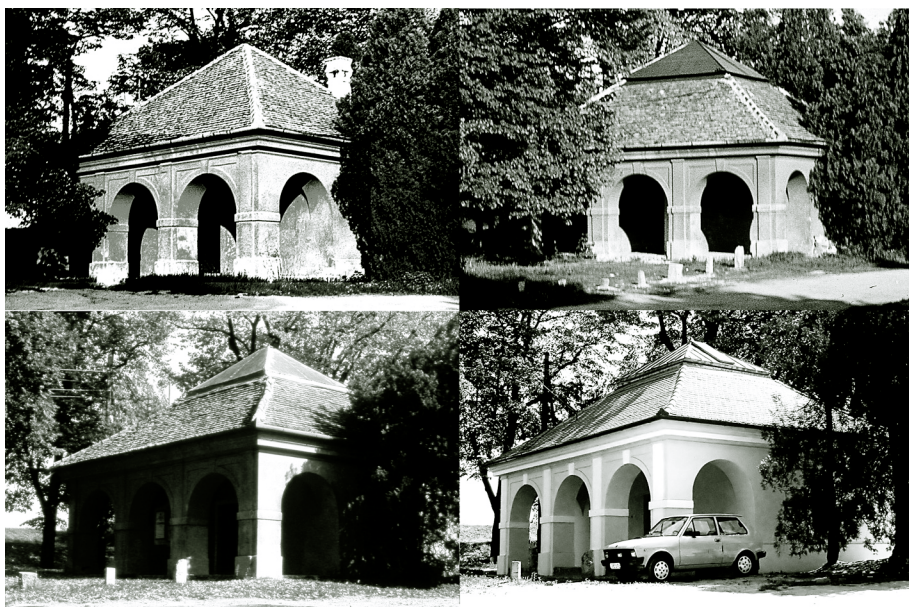

Слика 10: Седиште АДНОС-а у периоду 1974-1982. године било је на Институту за физику у Новом Саду.

Собица је била седиште АДНОС-а у периоду 1975-1982. године, када је на веома непримерен начин, АДНОС буквално избачен на улицу, јер професор Ђулум више није био запослен на Институту, (наиме, отишао је у пензију). Међутим, Институт за географију додељује му мањи радни кабинет, тако да се у периоду 1982-1988. године седиште АДНОС-а налазило на Институту за географију. Рушењем ове зграде 1988. године и Пресељењем Института у нову зграду ПМФ-а, АДНОС поново остаје без просторија.

Слика 11: Седиште АДНОС-а у периоду 1972-1988.године било је на Институту за географију.

Слика 12: Зграда «Стражаре» - Астрономска опсерваторија на Петроварадинској тврђави 1985. године пре адаптације и после радова на крову 1987. 1990. и 2002. Године.

Тада се дефинитивно сели на Петроварадинску тврђаву, у објекат тзв. «Стражаре» на задњем делу тврђаве тзв. Хорнверк-у. Овај објекат адаптиран је за потребе Астрономске опсерваторије у периоду 1985-2002. године (вдети: «Развој астрономије код Срба VI», Београд, 22-26. Април 2010, **«ИЗРАДА четворостране ПИРАМИДЕ НА КРОВУ АСТРОНОМСКЕ опсерваторије на ПЕТРОВАРАДИНСКОЈ ТВРЂАВИ У ПЕРИОДУ 1985-2002. ГОДИНЕ**, стр. 398-402).

Литература

- Архива Астрономског друштва «Нови Сда» -АДНОС: Елаборат о изградњи Опсерваторије на углу Сремске и Радничке улице, записници са седнице Управног одбора и Скупштине АДНОС-а, ФОТО АРХИВ.
- Францисти Јарослав: 1997, *Астрономско друштво «Нови Сад» - АДНОС*, Развој астрономије код Срба I, Публикације Астрономске опсерваторије у Београду, бр. 56, стр. 91-94, <http://elibrary.matf.bg.ac.rs/handle/123456789/953>
- Францисти Јарослав: 2002, *Историја изградње новосадског Планетаријума на Петроварадинској тврђави*, Развој астрономије код Срба II, Београд, 5-7 април 2002, Публикације Астрономске опсерваторије у Београду, бр. 72, стр. 189-203, <http://elibrary.matf.bg.ac.rs/handle/123456789/1253>.
- Францисти Јарослав: 2005а, *Подружнице Астрономског друштва« Руђер Бошковић" на територији Војводине и њихов значај у раду Астрономског друштва 1954 - 1974*, Зборник радова Конференције «Развој астрономије код Срба III», Београд, 25-28 април 2004, Публикације Астрономског друштва "Руђер Бошковић", бр. 6, стр. 321- 340, <http://elibrary.matf.bg.ac.rs/handle/123456789/1112>.
- Францисти Јарослав: 2005б, *Професор Живојин Ђулум (1911-1991) педагог и популаризатор астрономије*, Зборник радова Конференције «Развој астрономије код Срба III», Београд, 25-28 април 2004, Публикације Астрономског друштва "Руђер Бошковић", бр. 6, стр. 301-316, <http://elibrary.matf.bg.ac.rs/bitstream/handle/123456789/1122/20Francisti.pdf?sequence=1>.
- Францисти Јарослав: 2011, *Израда четворостране пирамиде на крову Астрономске опсерваторије на Петроварадинској тврђави у периоду 1985-2002. године*, Зборник радова Конференције «Развој астрономије код Срба VI», Београд, 22-26. април 2010, Публикације Астрономског друштва "Руђер Бошковић", бр. 10, стр. 398-402, <http://elibrary.matf.bg.ac.rs/handle/123456789/1675>.

**CONSTRUCTION OF A SMALL ASTRONOMICAL OBSERVATORY BY
THE ADAPTATION OF THE WATER TOWER ON THE CORNER OF
RADNIČKA AND SREMSKA STREET IN NOVI SAD WITHIN THE
PERIOD FROM 1975 TO 1978**

In this paper, the description of the initiative for construction of the first Astronomical Observatory in Novi Sad (SAP Vojvodina) by the adaptation of the water tower of old cable factory, on the corner of Sremska and Radnička streets within the period 1975 - 1978, is given. Also the description of the Tower before the adaptation and appearance of the building after adaptation to the needs of the Astronomical Observatory. Although, by the adaptation of this Tower, could be easily build a University Observatory with very few material resources, due to the lack of support of urban planners, relevant institutions and individuals at the University, project is not realized. At the end, the activities for the realization of this project, and the reasons that prevented to finish it, are discussed.

Keywords: Adaptation of the water tower, Astronomical Observatory, Observatory of the University, Amateur Observatory, Astronomical Society, ADNOS, URBIS, Sport and Business Center "Vojvodina", SPENS